

Sélei Nóra

Intertextualitás és őrültség: két *Jane Eyre*-átirat

Charlotte Brontë *Jane Eyre*-je, mint azt Patsy Stoneman monográfiája bizonyítja, több szöveg számára szolgál hypotextusként. Ezek közül kiemelkedik Daphne du Maurier 1938-as regénye, *A Manderley-ház asszonya* (amely Hitchcock 1940-es filmadaptációjának alapja) és Jean Rhys *Széles Sargasso-tenger* című kései regénye (1966). Mindkét szövegben hangsúlyosan megjelenik a *Jane Eyre* sokáig elhanyagolható, pusztán gótikus, vadromantikus elemeként értelmezett alakja, Bertha Mason, Rochester első felesége, a padlásszobába zárt őrült nő. Du Maurier és Rhys szövegében egyaránt középponti szerepet játszik az őrültség, azonban a két szöveg mind intertextuális technikájában, mind pedig tematikus fókuszát tekintve másképp használja a *Jane Eyre*-t. Míg *A Manderley-ház asszonya* a két háború közötti kulturális kontextusba helyezve írja újra a szinte teljes *Jane Eyre*-cselekményt, bár annak közvetlen megidézése nélkül, és az „új nő” alakjával kapcsolatban vet fel az őrültség diszkurzív konstrukciójára vonatkozó kérdéseket, addig a *Széles Sargasso-tenger* a *Jane Eyre*-t közvetlenül megidézve annak előzményét írja meg a koloniális kontextusban, ahol az őrültség a genderhierarchia és a kulturális különbség együttes eredményeképp értelmezhető. Az előadás a három szöveg szoros olvasatát részben az őrültség elméleti keretében, részben a tágabb társadalmi-kulturális jelentések fényében vizsgálja.